

Mgr. Jiří Víšek, Ph.D.
Policejní akademie České republiky v Praze
Fakulta bezpečnostního managementu
Katedra veřejného práva

Realizace mírových operací mezinárodního společenství ve 21. století

Úvodní slovo

I přes více než půl století zkušeností s realizací operací mezinárodního společenství ve prospěch míru, vedených Organizací spojených národů (OSN) a rozličnými regionálními organizacemi, se management, respektive řízení těchto operací, doposud nikdy neřídil žádnou striktně stanovenou doktrínou. Stěžejním pojmem pro operace ve prospěch míru byl tzv. *peacekeeping*, nicméně odborníci se stále nemohou shodnout na jeho přesném obsahu. Tento pojem byl vytvořen dlouho poté, co začala samotná realizace zmíněných mírových operací, a jejich vývoj byl vždy poznamenán nějakou improvizací. Zahraniční odborná literatura obsahuje nepřehledné množství definic tohoto pojmu. Dle terminologie Organizace spojených národů se lze dále setkávat s operacemi, které jsou profilované na prevenci konfliktů, vytváření, vynucování či výstavbu míru.¹ V českém prostředí je navíc situace komplikována sémanticky, neboť neexistuje ekvivalentní výraz pro anglický termín „*peacekeeping operations*“, který se do českého jazyka volně překládá buď jako operace ve prospěch míru nebo operace na udržení míru. Tato jazyková skutečnost potom zásadně ovlivňuje i samotné řešení tohoto příspěvku. Dodejme, že nejednotná a neujasněná terminologie komplikuje i samotnou teorii a praxi operací ve prospěch míru. V některých případech *peacekeeping* totiž zahrnuje i všechny aktivity od prevence konfliktů před jejich eskalací až k postkonfliktní obnově po skončení bojů.

Rozporuplné používání pojmů v dané oblasti přispívá ke komplikacím již tak složitých procesů managementu operací mezinárodního společenství ve prospěch míru. **V tomto příspěvku budou analyzovány taktéž operace rozličných regionálních organizací, jako jsou Organizace Severoatlantické smlouvy, Evropská unie či Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě. U těchto organizací bude v textu užíváno obecného pojmu „mírové operace“, který je vždy v textu dostatečně komentován a argumentován.** Veškeré uvedené operace představují spolupráci mnoha aktérů, kteří sledují stejný cíl, tím je mírové urovnání konfliktu a následné nastolení stability a bezpečnosti v daném regionu.² Text článku bude, mimo jiné, poukazovat na elementární aspekty mezinárodního humanitárního práva (MHP) v kontextu řešené problematiky. V následujících částech předkládaného textu budou teoreticky rozebrány shora uvedené operace. V závěru příspěvku bude provedena kritická analýza implementace mírových operací a budou vymezeny možné

¹ Blíže *United Nations Peacekeeping Operations. Principles and Guidelines*. [online]. [cit. 2020-02-02], s. 17-20. Dostupné z:

https://peacekeeping.un.org/sites/default/files/capstone_eng_0.pdf.

² Srov. SEAMAN, Kate. *The United Nations, Peacekeeping and Global Governance*. New York: Taylor and Francis Group, 2014, s. 10.

negativní aspekty, které lze v kontextu realizace těchto operací evidovat. Cílem tohoto článku je formulovat ucelené informace, které jsou stěžejní pro zajišťování globální, ale i regionální bezpečnosti. Cíl je naplněn v závěru článku, kde jsou uceleným způsobem vymezena pozitiva a negativa ve smyslu realizace operací ve prospěch míru Organizace spojených národů.

Kategorizace ozbrojených konfliktů

Výraz „ozbrojený konflikt“ přibližně od poloviny dvacátého století nahradil označení „války“ v klasickém slova smyslu. Válka je omezenější pojem než ozbrojený konflikt. U válek se jedná především o použití síly mezi státy, od nich se tak odlišují některé teritoriálně omezené konflikty, respektive tzv. války občanské. Definice ozbrojeného konfliktu není rigorózně stanovena v žádném mezinárodněprávním dokumentu. Jedno z vymezení ozbrojeného konfliktu bylo stanoveno v rámci činnosti Mezinárodního trestního tribunálu pro bývalou Jugoslávii. Toto vymezení charakterizovalo ozbrojený konflikt jako „*uchýlení se k ozbrojené síle mezi státy nebo děletrvajícím ozbrojené násilí mezi vládní autoritou a organizovanými ozbrojenými silami či mezi takovými skupinami uvnitř jednoho státu*“.¹

Tato definice není bezchybná, nicméně umožňuje jistou volnost a zároveň zakotvuje důležitou zásadu, podle níž válečný konflikt existuje, aniž je formálně vyhlášen – a aniž jej jeho strany uznávají.

Aby bylo možné klasifikovat konflikt jako ozbrojený, tak ho musí charakterizovat tři následující faktory – použití síly je dlouhodobé, použití síly je organizované a použití síly je dostatečně intenzivní. V tomto případě se sluší uvést, že evaluace výše uvedených faktorů je mnohdy velice subjektivní či může být ovlivněna politickými aspekty. Nikde není přesně stanoveno, v jak dlouhém časovém horizontu musí být síla aplikována. Konkretizace stupně organizovanosti v ozbrojeném konfliktu není taktéž jednoznačně vymezena a úroveň intenzity použití síly může být rovněž interpretována rozdílně.

Ozbrojené konflikty se primárně dělí na mezinárodní a vnitrostátní. Intervence mezinárodního společenství v rámci jednotlivých ozbrojených konfliktů představuje další typ tzv. zmezinárodnělý ozbrojený konflikt.

Mezinárodní ozbrojený konflikt² je typický především účastí kombatantů v boji. Kombatant je osoba, která je oprávněna účastnit se boje, ve kterém nevystupuje za sebe, ale je orgánem státu, který jej do boje delegoval. V samotném boji disponuje oprávněním usmrcovat kombatanty na nepřátelské straně, tím se nedopouští protiprávního jednání, za které by mohl být stíhán. Současně v boji představuje cíl a může být zabit. V případě, že se dostane do moci nepřátelské strany, tak se stává válečným zajatcem a náleží mu zvláštní ochrana dle pravidel MHP. Právní reglementace těchto konfliktů je stanovena především tzv. ženevským právem

¹ ŠTURMA, Pavel; BALAŠ, Vladimír; BÍLKOVÁ, Veronika et al. *Casebook: výběr případů z mezinárodního práva veřejného*. 3. vydání. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2015. Scripta iuridica, s. 198.

² Blíže MELZER, Nils. *International Humanitarian Law. A Comprehensive Introduction*. [online]. [cit. 2020-02-02], s. 54-57. Dostupné z: https://www.jep.gov.co/Sala-de-Prensa/Documents/4231_002-IHL_WEB_13.pdf.

a Dodatkovým protokolem I. k Ženevským úmluvám z 12. srpna 1949 o ochraně obětí mezinárodních ozbrojených konfliktů z roku 1977. Výše uvedené mezinárodněprávní smlouvy obsahují široké množství podrobných ustanovení. Mezinárodní ozbrojené konflikty lze dělit na mezistátní konflikty, u kterých dochází ke střetnutí mezi dvěma nebo více státy a na tzv. boje za národní osvobození, které dříve spadaly mezi vnitrostátní ozbrojené konflikty.¹ V průběhu sedmdesátých let dvacátého století byly přetransformovány především z důvodu práva používat ozbrojené prostředky k boji za vlastní nezávislost. Při kategorizaci mezinárodních ozbrojených konfliktů je důležité sledovat status jejich účastníků a cíle, které mají tyto konflikty naplňovat.

Vnitrostátní ozbrojené konflikty jsou upraveny rozdílným způsobem. Ochrana je osobám garantována společným článkem 3, který je obsažen ve všech čtyřech Ženevských úmluvách o ochraně obětí ozbrojených konfliktů z roku 1949. V případě, že se konflikty vyznačují vyšší intenzitou, tak se nabízí využití Dodatkového protokolu II. k Ženevským úmluvám z 12. srpna 1949 o ochraně obětí ozbrojených konfliktů nemajících mezinárodní charakter z roku 1977. Bojovníci, kteří se účastní takového konfliktu, nemají status kombatantů a v případě zajetí nejsou považováni za válečné zajatce. Za participaci v konfliktu mohou být posuzováni a stíháni v kontextu norem vnitrostátního trestního práva.

Zmezinárodněly ozbrojený konflikt stojí uprostřed mezi mezinárodním a vnitrostátním konfliktem. Je charakterizován vstupem zahraničního subjektu, kterým se povaha takového konfliktu mění. S tím nepochybně souvisí rozdílné právní režimy, kterými se řídí jednotlivé subjekty zahrnuté v konfliktu.

Vojenské aspekty mezinárodního humanitárního práva prizmatem současnosti

Mezi veřejností panuje mnohdy bohužel nesprávný názor, že MHP je nerealistickou a neuznávanou disciplínou mezinárodního práva veřejného.² Jedním z předpokladů vyvrácení tohoto nepravdivého přesvědčení jsou diseminační aktivity, které mimochodem představují jeden ze závazků České republiky z MHP i v době míru. Je mimořádně důležité si uvědomit a následně interpretovat elementární význam MHP, kterým je limitace zbytečného utrpení v průběhu ozbrojených konfliktů. K implementaci znalostí z oblasti MHP slouží například příručky a texty Českého červeného kříže, které snesou díky své přiměřeně úsporné, ale současně velmi správné interpretaci srovnání s materiály Mezinárodního výboru Červeného kříže.

I přesto, že bohužel i velká část vojáků si myslí, že MHP je přinejmenším do jisté míry iracionálním produktem „humanistů“. Tak paradoxně přetrvává stejně chybné přesvědčení na straně veřejnosti, že násilí a zejména smrt civilistů je zcela nelegální a nepřípustnou součástí válčení. Současně je potřeba uvést, že kolaterální škody pochopitelně nejsou a nemohou být omezeny na minimum. Názorným příkladem je konflikt v Afganistánu, kde panovalo obecné přesvědčení o neakceptovatelném rozsahu kolaterálních škod způsobených především tzv. vzdušnými údery.

¹ Srov. FRANTZEN, Henning-A. *NATO and Peace Support Operations 1991-1999: Policies and Doctrines*. London and New York, Frank Cass, 2005, s. 18.

² FOLTÝN, Otakar. Vojenské aspekty vývoje mezinárodního humanitárního práva na pozadí čtyř generací moderních ozbrojených konfliktů. In: BÍLKOVÁ, Veronika. *Mezinárodní humanitární právo: Vznik, vývoj a nové výzvy*. Univerzita Karlova v Praze: Eva Rozkotová, 2015, s. 27.

Ve skutečnosti byly díky inovativním technologiím i sebeomezujícímu přístupu NATO kolaterální škody napáchané v tomto konfliktu nejnižší v historii novodobých ozbrojených konfliktů. Což vyplývá i z nezávislých statistik OSN, ze kterých opakovaně vyplývá, že na neúmyslně způsobené kolaterální škody ze strany afgánských vládních vojsk a mezinárodních sil připadá pětinasobek civilistů „zavražděných“ úmyslně povstalců. Na základě výše uvedeného tvrzení je tedy zřejmé, že radikální soudy o MHP zpravidla plynou spíše ze základní neznalosti, která může mnohdy vycházet i z „efektivní“ propagandy ze strany sdělovacích prostředků.¹

K vysvětlení provázanosti vývoje vojenství a MHP je velmi užitečná typologie čtyř generací moderního válečnictví, která byla později doplněna o 5. generaci válečnictví odrážející současný nástup digitálního bojiště, kybernetického válečnictví či bezpilotních prostředků.²

Pro potřeby současných ozbrojených konfliktů je potřeba uvést podstatu 3. generace moderního válečnictví, kdy se převratně změnil přístup k ochraně civilistů, ale koordinované využití vojenské taktiky prostřednictvím motorizované pěchoty, dělostřelectva a letectva umožnilo rychlé a hluboké průniky za nepřátelskou frontu. Zkrátka přenesly boj do oblastí, z nichž civilisté neměli zpravidla dostatečný časový prostor pro přesunutí, resp. útek.

V důsledku nastolení režimu tzv. studené války a zřízení dvou bloků, které disponovaly jadernými zbraněmi a vyrovnanými vojenskými silami, tak nastoupila 4. generace moderních ozbrojených konfliktů. Pro tyto konflikty se využívá označení asymetrická válka, která je charakteristická nižší intenzitou konfliktu. Tyto konflikty jsou ovšem velmi dlouhotrvající a probíhají takřka výlučně v civilním prostředí. Civilní ztráty tak na rozdíl od původních tří generací tvoří drtivou většinu obětí.³

Mezinárodní humanitární právo a mírové operace

Mezinárodní humanitární právo se ve své podstatě nezabývá udržováním mezinárodního míru a bezpečnosti, problematiku mírových operací tak nelze jednoznačně subsumovat pod tuto disciplínu mezinárodního práva veřejného. Nicméně ve druhé polovině 20. století se po zrodu fenoménu mírových operací OSN výrazně dostala do popředí otázka, zda je MHP na tyto operace aplikovatelné. OSN a další aktéři se tak museli začít zabývat otázkou, zda ozbrojené jednotky vyslané na mírovou operaci musí aplikovat pravidla MHP, a zda zároveň požívají jejich ochrany. Z důvodu rozmachu mírových operací na prahu 21. století tato otázka nabyla na aktuálnosti. Otázka aplikovatelnosti MHP na mírové operace má dva základní aspekty. Na jedné straně je nutné identifikovat, zda a do jaké míry musí jednotky

---

¹ FOLTÝN, Otakar. Vojenské aspekty vývoje mezinárodního humanitárního práva na pozadí čtyř generací moderních ozbrojených konfliktů. In: BÍLKOVÁ, Veronika. *Mezinárodní humanitární právo: Vznik, vývoj a nové výzvy*. Univerzita Karlova v Praze: Eva Rozkotová, 2015, s. 28.

² Blíže viz LIND, William S. *Understanding Fourth Generation of War*. *Military Review*, September/October 2004, vol. 84, No. 5, s. 12-16.

³ Blíže viz FOLTÝN, Otakar. Vojenské aspekty vývoje mezinárodního humanitárního práva na pozadí čtyř generací moderních ozbrojených konfliktů. In: BÍLKOVÁ, Veronika. *Mezinárodní humanitární právo: Vznik, vývoj a nové výzvy*. Univerzita Karlova v Praze: Eva Rozkotová, 2015, s. 29-31.

účastníci se mírových operací aplikovat normy MHP, na druhé straně je potřeba si položit otázku, nakolik mají tyto jednotky povinnost zajistit dodržování humanitárního práva.¹

Když začaly být realizovány mírové operace OSN, tak ve vztahu k normám MHP vznikl prostor, zda jsou tyto operace v této intenci na uvedené normy aplikovatelné. S relativně malou intenzitou tento problém vyvstal u pozorovatelských misí, ve kterých příslušníci často vůbec nejsou ozbrojeni.

Naléhavěji však vstoupil do popředí klasický peacekeeping. V tomto případě byly jednotky ozbrojeny pouze lehkými zbraněmi, ale často se dostávaly do konfliktních situací, kdy je musely použít. Události v terénu tedy často vykazovaly základní rysy ozbrojeného konfliktu. Mezinárodní výbor Červeného kříže v návaznosti na tyto události od počátku zastával názor, že mírové operace OSN se MHP řídí a jednotky, které participují v operacích, jsou povinny jeho normy aplikovat. Toto stanovisko Mezinárodní výbor Červeného kříže (MVČK) prezentoval při mnoha příležitostech. V roce 1961 MVČK zaslal memorandum adresované členským státům OSN, které jsou současně smluvními stranami Ženevských úmluv z roku 1949, ve kterém specifikoval nezbytnost zajistit dodržování MHP jednotkami OSN, které se zapojují do mírových operací. Ze skutečnosti, že OSN není smluvní stranou ženevských úmluv, MVČK dovozoval, že členské státy OSN individuálně zodpovídají za aplikaci norem MHP ve všech případech, kdy poskytují OSN kontingenty. Každý členský stát by tak měl dostatečně instruovat své ozbrojené jednotky před jejich vysláním do mírové operace, respektive mise. *OSN zastávala názor, že ustanovení Ženevských úmluv z roku 1949 ani dalších úmluv MHP nelze aplikovat na mírové operace pod její záštitou, a tvrdila, že jednotky vysílané pod jejím velením do mírových operací se musí řídit pouze „zásadami“ obecných mezinárodních úmluv aplikovatelných na chování vojenského personálu.*²

I v pozdějších operacích, OSN setrvala na svém názoru, že mírové operace se řídí pouze „zásadami“ obecných mezinárodních úmluv aplikovatelných na chování vojenského personálu. V roce 1978 v souvislosti s operací UNIFIL v Libanonu generální tajemník OSN znovu verifikoval, že jednotky pod velením OSN se musí řídit pouze zmiňovanými „zásadami“ v případech, kdy užívají ozbrojenou sílu k sebeobraně. Dále zdůraznil, že státy, které vysílají kontingenty, musí zajistit, aby jejich personál tato pravidla znal a uplatňoval je.³

V současnosti lze konstatovat, že v mezinárodním společenství panuje všeobecná shoda, že MHP je v celé sféře aplikovatelné na donucovací akce podle kapitoly VII Charty OSN, ve kterých se ozbrojené složky s mandátem Rady bezpečnosti OSN (RB OSN) střetávají s organizovanými ozbrojenými silami, které negativně zasahují do mezinárodního míru a bezpečnosti. Takoví ozbrojení příslušníci

---

¹ PALWANKAR, Umesh. Applicability of international humanitarian law to United Nations peace-keeping forces. [online]. [cit. 2020-10-01]. Dostupné z: <https://www.icrc.org/en/doc/resources/documents/article/other/57jmbh.htm>

² FUCHS, Jiří. *Mezinárodní humanitární právo*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo obrany – Agentura vojenských informací a služeb, 2007, s. 179-180.

³ PALWANKAR, Umesh. *Applicability of international humanitarian law to United Nations peace-keeping forces*. [online]. [cit. 2020-05-02]. Dostupné z: <https://www.icrc.org/en/doc/resources/documents/article/other/57jmbh.htm>.

mají právní status kombatantů a musí aplikovat zásady a pravidla MHP. Stejný postoj nelze uvádět u mírových operací OSN s mandátem podle kapitoly VI Charty OSN. Je nutné uvést, že obecné mezinárodní právo OSN zavazuje proporcionálně aplikovat na mírové operace ta pravidla MHP, která svou povahou takovou aplikaci připouští. Jednotky OSN tak musí aplikovat pravidla, která upravují bojové prostředky a metody vedení boje, včetně povinnosti rozlišovat mezi příslušníky ozbrojených jednotek a vojenskými objekty a mezi civilními osobami a objekty civilními.

Mírové operace Organizace spojených národů

Jedním ze základních cílů OSN je udržování a šíření míru a přátelských vztahů mezi jednotlivými národy po celém světě. Pokud se kdekoliv ve světě objeví spor, RB OSN rozhodne, jaká opatření budou učiněna podle článku 41 a 42 Charty OSN, aby byl udržen nebo obnoven mezinárodní mír a bezpečnost.¹ OSN používá k dosažení tohoto cíle širokou škálu prostředků, které se od sebe mohou diametrálně lišit, počínaje výkonem preventivní diplomacie přes pozorovatelské mise až po vyslání vojáků mírových sborů do zón konfliktů. Řešením sporů se v Chartě OSN zabývají kapitoly VI a VII, které dávají RB OSN téměř neomezené prostředky, jak předcházet a zabraňovat konfliktům. Kapitola VI Charty OSN pojednává o možnostech řešení sporů a stanoví, že strany ve sporech budou nejprve hledat řešení pokojnými prostředky. Toto ustanovení má spíše ideologický význam, nicméně je to stále závazné prohlášení všech členů k pokojnému řešení problémů, což je prvním předpokladem k nastolení míru ve světě.

RB OSN může projednávat jakýkoliv spor, který by mohl ohrozit mezinárodní mír a bezpečnost, taktéž může být upozorněna na příslušný konflikt, který může nastat. Členské i nečlenské státy mohou upozornit RB na situaci, která by mohla ohrožovat jejich bezpečnost. Případ mírové mise na Blízkém východě v roce 1948, která do značné míry napomohla uznání suverenity Palestiny, je dobrým příkladem práce mírových jednotek ve prospěch nečlenských států nebo oblastí. Kapitola VII Charty OSN se soustředí na akce, které je OSN schopna vykonat k udržení míru. Jedná se zde nejvíce o diplomatický nátlak, přerušování hospodářských styků, komunikační a cestovní embarga a další. OSN má však právo si vyžádat armádní jednotky z členských zemí a pod vlajkou OSN aktivně vstupovat do konfliktů jako ochránci civilistů či pozorovatelé. Pokud RB schválí zásah do konfliktu, OSN má teoreticky téměř neomezené pole prostředků, kterými může obě strany konfliktu donutit k příměří. V praxi jsou však možnosti dosáhnout mírového řešení dosti omezené.

Někteří autoři rozdělují mise podle jejich struktury a cíle na pozorovací mise, interpoziční mise neboli mise tradičního peacekeepingu, multidimenzionální mise a donucovací mírové mise. První tři typy misí vyplývají z kapitoly 6, kde účastníci konfliktu žádají OSN o vyslání mise, a tudíž tím dávají souhlas s pobytem jednotek OSN na území konfliktu. Pokud se hostitelská země rozhodne během konfliktu o odvolání svého souhlasu s pobytem jednotek OSN, je mise oficiálně ukončena a jednotky musí zemi opustit. Pozorovací mise se většinou skládá z malého kontingentu civilních a vojenských pracovníků. Často bývá neozbrojena a má za úkol pouze pozorovat dění v konfliktu bez mandátu zasahovat. Informace poté reportují

---

¹ Článek 39 Charty OSN.

zpět do ústředí či veřejnosti skrze média. Příklad takové mise je kupříkladu pozorovací mise v Západní Sahaře (MINURSO).

Interpoziční mise se často označují také jako tradiční peacekeeping mise (více níže). Tyto mise bývají lehce ozbrojeny a často se pohybují přímo na hranici konfliktu a dohlíží na dodržení příměří či jiných dohod. Nesmějí však sami útočit proti žádné straně. Své zbraně mají pouze pro sebeobranu. Multidimenzionální mise často zahrnují jak armádní, tak policejní jednotky spolu s civilními pracovníky. Působí nejen jako informátorská nebo observační mise, ale jejich úkoly jsou rozmanité. Patří mezi ně například pomoc s pořádáním voleb a dohled nad jejich neustranností, trénování policejních jednotek a další úkoly spojené s budováním demokratických hodnot. Posledním typem mise jsou pak donucovací mírové mise, u kterých není potřeba souhlasu hostitelské země. Tato mise má nejvyšší podíl vojenských jednotek vůči civilním pracovníkům OSN, jelikož hlavním úkolem této mise je přinutit bojující strany k příměří i za pomoci síly. Příkladem těchto misí jsou například mise NATO v Bosně a Hercegovině (SFOR), nebo mírová mise v Sierra Leone (UNAMISIL).

Zahrnutí vojenských mírových operací do nástrojů OSN k udržování míru bývá často označováno za největší rozdíl mezi OSN a Společností národů, které chyběly efektivní donucovací prostředky pro udržování míru. Vytvořením Vojenského štábního výboru a poté oddělení mírových operací, které žádá členy organizace o poskytnutí jejich ozbrojených sil, dodává organizaci na důvěryhodnosti a respektu. V prvotních plánech se nabízely dvě koncepce vojenských sil – stálé mezinárodní síly pod vlajkou OSN, nebo ad hoc vojenské síly, vytvořené podle potřeby na základě počtu zainteresovaných států. V kontextu poválečného vývoje a zejména nastupující studené války se však rozhodlo o konceptu nahodilých ozbrojených sil pro jednotlivé konflikty.

Peacekeeping vs. peacebuilding

Pokud jde o podporu mezinárodního míru, velmi často se zaměňují různé pojmy a jejich význam. Důležité je tak rozlišovat termíny budování míru tzv. peacebuilding a udržování míru tzv. peacekeeping. Tyto pojmy bývají často nepřesně definovány, ale jejich význam má důležitý vliv na rozhodnutí vyslání jednotek do konfliktů nebo také na posuzování úspěšnosti práce mírových jednotek. Na závěr této části příspěvku budou specifikovány dále operace, které mají za cíl předcházet konfliktům,¹ vytvářet² a vynucovat mír.³ V tomto kontextu je potřeba jednotlivé kategorie pečlivě rozlišovat.

Nejvíce se pro **peacekeeping** ujalo označení tzv. „tradiční peacekeeping“, které vychází z operací během studené války. Boutros-Ghali popisuje tři základní principy jednotek peacekeepingu, jimiž jsou: souhlas protagonistů konfliktu, neustrannost a použití síly pouze v sebeobraně. Bývalý generální tajemník v těchto principech vidí rozdíl, proč některé mírové mise byly úspěšné a jiné méně. Jednotky peacekeepingu jsou obvykle vysílány do oblastí, kde konflikt již vypuknul, aby zde dosáhly několika cílů. V první řadě mají tyto jednotky za úkol deeskalaci násilí v oblasti. Často se toho snaží docílit tím, že nutí obě strany k uzavření příměří, jehož dodržení poté monitorují. To staví pracovníky mírových misí do značně nebezpečné

¹ Pozn.: operace „conflict prevention“.

² Pozn.: operace „peacemaking“.

³ Pozn.: operace „peace enforcement“.

pozice, jelikož se často pohybují v přední linii bojů, kde je třeba dodržování příměří sledovat nejvíce. Jak píše Paul Diehl a Alexandru Balas ve své knize *Peace Operations: „Obnovení bojů, ve kterých agresor může být identifikován jako mírotvůrce, a ve kterých jsou mírové jednotky částečně cílem agrese, se velmi pravděpodobně setká s odsouzením mezinárodní veřejnosti.“*¹

Mírové jednotky se tedy snaží oddělit bojující strany od sebe a působit jako nárazník mezi útoky jednotlivých nepřátelených stran. Důležité však je, aby obě strany konfliktu souhlasily s přítomností jednotek OSN na jejich území a braly tyto jednotky jako garanta dodržování míru a ochrany civilistů. Tento souhlas však může být také kdykoliv odvolán, po čemž musí jednotky OSN neprodleně opustit takovou zemi. Tak se také stalo v případě mírové mise na Sinaji před Arabsko-Izraelskou válkou z roku 1967 (UNEF 1).

Dalším důležitým faktorem úspěšné mírové mise je nestrannost jednotek. V konfliktu není většinou jednoznačně vymezený agresor a jednotky musejí dbát na nediskriminačních aktivitách. Jejich nestrannosti do značné míry může pomoci složení jednotek, které by měly být složené z více států pod mezinárodním vedením. Často se v těchto misích uplatňují jednotky z okolních zemí, které mají největší zájem na tom, aby v oblasti panoval dlouhodobý mír, a nejvíce rozumí často komplexním vztahům mezi účastníky konfliktu. Je však třeba pečlivě sledovat, zda jednotky okolních států nesledují pouze své vlastní zájmy, ale snaží se o nestranné rozhodování.

Další charakteristikou jednotek peacekeepingu je jejich poměrně nízký počet pracovníků oproti vojenským operacím. Průměrný počet pracovníků OSN v současných peacekeeping operacích je v průměru asi 7500, což je oproti vojenským operacím, kde se počty vojáků pohybují ve statisících, velmi nízký počet. Vyzbrojení těchto mírových jednotek taktéž odpovídá jejich významu a cíli. Většina jednotek je ozbrojená pouze lehkými zbraněmi, které smí použít pouze k sebeobraně. Velkou část jednotek pak také tvoří dobrovolníci, lékaři a další neozbrojení civilisté.

Pojem **peacebuilding** se pak nejčastěji definuje jako „*aktivita vedeny k upevnění míru a zabránění opětovného vypuknutí konfliktu.*“² V této definici tedy předpokládá vytvoření nového prostředí, které má působit jako preventivní opatření proti vypuknutí konfliktu nebo jako post-konfliktní řešení, při kterém už může OSN pomoci zúčastněným stranám s budováním institucí a upevňováním vlády práva. V roce 2007, komise generální tajemníka OSN pro politiku se dohodla na používání další definice pro potřeby budování míru, která konstatuje, že „*peacebuilding zahrnuje škálu nástrojů, které mají za cíl snížení rizika vypuknutí nebo znovuvypuknutí konfliktu zesilováním státních kapacit řešení konfliktů na všech úrovních.*“³

Tento popis budování míru je nejčastěji citován pro mírové mise a od tradičního peacekeepingu se liší hlavně svou aktivitou přímo v době trvání konfliktů. Zatímco mírové mise v rámci tradičního peacekeepingu operují přímo v době konfliktu a snaží

¹ Srov. DIEHL, Paul F. *Peace Operations, Volume 2 of War and Conflict in the Modern World*. Polity, 2008, s. 4-5.

² Boutrous-Ghali, Boutrous. *An Agenda for Peace, Preventive diplomacy, peacemaking and peace-keeping; Report of the Secretary-General pursuant to the statement adopted by the Summit Meeting of the Security Council on 31 January 1992.*

³ *UN Peacebuilding. An Orientation.* UN Peacebuilding Support Office. September, 2010, s. 5.

se udržet mírové příměří nebo chránit civilisty, operace v rámci peacebuildingu se soustředí na budování míru před konfliktem nebo po jeho skončení. Některé mise však svým obsahem a cílem přijímají prvky z obou těchto pojmů, a v průběhu trvání mise se mandát a složení jednotek může měnit, čímž mohou peacekeeping mise přejít v peacebuilding či naopak.

Operace, zaměřené na **předcházení konfliktům**, zahrnují použití strukturálních nebo diplomatických opatření, která zabrání tomu, aby se napětí a spory uvnitř daných států nebo mezi státy stupňovaly v násilný konflikt. V ideálním případě by mělo dojít k včasnému upozornění na relevantní negativní jevy, v tomto kontextu by měly být shromažďovány informace, které by měly být následně pečlivě vyhodnoceny. Aktivity v oblasti předcházení konfliktům mohou zahrnovat použití nástrojů, kterými disponuje generální tajemník OSN, jedná se například o preventivní opatření nebo opatření směřující k budování důvěry.¹

Operace na udržování míru, respektive vytváření míru obvykle zahrnují opatření k řešení probíhajících konfliktů a zpravidla zahrnují nejrůznější diplomatické nástroje, které nepřátelské strany vedou k dohodě. Generální tajemník OSN na žádost RB či Valného shromáždění nebo z vlastního podnětu vykonávat „dobrou správu“ produkuje snahu k usnadnění konfliktu. „Mírotvůrci“ mohou být také vyslanci, vlády, skupiny států, regionální organizace nebo samotná OSN. Úsilí směřující k míru mohou také vyvinout nevládní organizace nebo významné osobnosti světového dění.²

Operace zaměřené na **vynucování míru** zahrnují řadu donucovacích opatření, které schvaluje RB OSN, včetně použití vojenské síly. Tato opatření jsou zřízena k obnovení mezinárodního míru a bezpečnosti v situacích, kdy RB naznačila potenciální existenci hrozby pro ohrožení či porušení míru nebo agrese. RB může případně využít regionální organizace a agentury k donucovacím opatřením, která spadají do jejich pravomoci.³

Operace pod vedením Organizace Severoatlantické smlouvy

V rámci Organizace Severoatlantické smlouvy (NATO) jsou postupně od začátku 90. let 20. století rozvíjeny tzv. operace na podporu míru (peace support operations). Operace na podporu míru (PSO) reagují na nové bezpečnostní hrozby a rizika, které nastolil konec studené války. V tomto kontextu se jedná o snahu pomoci mezinárodnímu společenství v mírovém urovnání sporů. Do jisté míry si Aliance převzala elementární aspekty operací, které realizuje OSN. Taktéž bylo vycházeno ze zkušeností jednotlivých zemí s touto kategorií operací, především lze v tomto smyslu hovořit o Spojených státech amerických.⁴

¹ *United Nations Peacekeeping Operations. Principles and Guidelines*. [online]. [cit. 2020-09-02], s. 17. Dostupné z: https://peacekeeping.un.org/sites/default/files/capstone_eng_0.pdf.

² *United Nations Peacekeeping Operations. Principles and Guidelines*. [online]. [cit. 2020-09-02], s. 17-18. Dostupné z: https://peacekeeping.un.org/sites/default/files/capstone_eng_0.pdf.

³ *United Nations Peacekeeping Operations. Principles and Guidelines*. [online]. [cit. 2020-09-02], s. 18. Dostupné z: https://peacekeeping.un.org/sites/default/files/capstone_eng_0.pdf

⁴ *NATO Handbook*. Public Diplomacy Division NATO. Brussels, Belgium, 2006, s. 143.

První pozitivní ohlasy PSO zaznamenaly v rámci aliančních operací IFOR a SFOR v Bosně a Hercegovině od roku 1995, respektive 1996, kde byla zesílena unikátnost NATO na poli udržování a prosazování míru a vymahatelnosti práva.¹

Vlastní „identitu“ získaly PSO až po adopci novelizované Strategické koncepce NATO na konci devadesátých let 20. století, kde se Aliance zavázala kromě klasické obrany svých členů také k obraně míru a stability ve svém regionu a přilehlých oblastech. Vedle operací kolektivní obrany dokument specifikoval i operace na řešení krizí, do kterých PSO spadají s mandátem řešit komplexní ohrožení a další rozsáhlé výzvy, kladené zhroutenými nebo hroutícími se státy v nejistém strategickém prostředí.

Základní rozdíly mezi operacemi na podporu míru NATO ve vztahu k udržování míru ze strany OSN lze spatřovat v elementárních principech, kterými se tyto operace řídí. Operace OSN kalkulují s principy: nestrannost, souhlas a omezené použití síly, kdežto vedení operací NATO na podporu míru je vždy nestranné, a pokud je aplikována síla proti jedné ze stran konfliktu, tak je to z důvodu, že jedna strana například nenaplnuje mandát konkrétní operace či ustanovení mírové dohody. **Toto je základní rozdíl, ve kterém se liší přístupy v rámci operací NATO a OSN.**

Souhlas stran konfliktu s působením operace a jejím mandátem NATO chápe jako základ pro dosažení politického řešení situace a permanentního míru a je připravena je aktivně podporovat a vynucovat, ať prostřednictvím následné odměny či silou. V případě použití síly jsou vždy realizována represivní opatření, která vycházejí z mandátu dané operace, stupně ohrožení, unikátnosti situace a z příslušných právních norem. Na rozdíl od OSN však NATO neomezuje aplikaci síly na pouhou sebeobranu a nepředpokládá pasivní charakter sil.

Struktura operací PSO spočívá v tom, že pokud je zajištěn souhlas stran konfliktu, tak dochází k realizaci síly pouze v sebeobraně. V případě, že je souhlas neurčitý či absolutně absentuje, tak jsou jednotky Aliance připraveny v kontextu realizace prosazování míru použít sílu a současně usilovat o posílení souhlasu. Garance principu nestrannosti je potom to, co odlišuje PSO od klasické války. V komparaci s operacemi OSN je potřeba zmínit, že operace NATO jsou schopny řešit náročnější a rozsáhlejší konflikty. Jednotky NATO zpravidla nerealizují operace, které by měly charakter pozorovacích či „peacekeepingových“, respektive mírových“ misí. Jednotky NATO se v operacích realizují takovým způsobem, že neváhají použít sílu, respektive zbraně či další bojové prostředky. NATO má unikátní schopnost nasadit a řídit operace za účelem vynucení míru proti aktérům odpovědným za ohrožování míru a bezpečnosti či akty agrese, a proto představuje tzv. „peace enforcement“ nejpravděpodobnější úkol pro síly NATO. Naproti tomu tzv. „peacekeeping“ vzhledem k charakteristikám a schopnostem NATO není vnímán jako vhodný způsob operace.²

Mandát operací NATO na podporu míru se zpravidla zaměřuje na obnovu a udržení míru, bezpečnosti a na podporu principů OSN a mezinárodního humanitárního práva. V rámci toho plní operace na podporu míru rozsáhlou škálu

---

¹ Srov. FRANTZEN, Henning-A. *NATO and Peace Support Operations 1991-1999: Policies and Doctrines*. London and New York, Frank Cass, 2005, s. 58-59.

² FRANTZEN, Henning-A. *NATO and Peace Support Operations 1991-1999: Policies and Doctrines*. London and New York, Frank Cass, 2005, s. 80.

vojenských funkcí, například se jedná o dohled nad dodržováním příměří, demobilizace a odzbrojování sil, odminování, zavedení bezpečných zón, preventivní rozmístění vojenských jednotek nebo asistence při restrukturalizaci bezpečnostních složek. Vyjma toho PSO zahrnují také pomoc civilním entitám jako součást širší diplomatické, humanitární a ekonomické strategie NATO na podporu míru a bezpečnosti. Jedná se o udržování práva a veřejného pořádku, podporu voleb, posilování postavení dočasné vlády, spolupráci s nevládními organizacemi, garanci dodržování lidských práv či dohled nad humanitárními konvoji a uprchlíky. **Hlavní parametr úspěšnosti operací NATO na podporu míru lze spatřovat ve snížení vojenského charakteru operace a vytvoření podmínek pro předání operace peacekeepingovým jednotkám.**

Lze konstatovat, že operace pod vedením NATO na podporu míru se nejvíce svým charakterem podobají mírovým operacím OSN na základě kapitoly VII Charty OSN, která umožňuje RB realizovat takové akce prostřednictvím leteckých, námořních nebo pozemních sil. Použití těchto sil se může vyznačovat intenzitou, která je nutná k udržení nebo obnovení mezinárodního míru a bezpečnosti.¹ Na základě kapitoly VIII Charty OSN může RB takové úkoly „delegovat“ na tzv. oblastní dohody, kterými jsou v tomto případě právě NATO a Evropská unie (EU). **NATO v současnosti vede operace mimo teritorium členských zemí v Afganistánu, Kosovu, Středomoří a Somálsku jako podpora budování vojenských kapacit Africké unie.**

Polní mise Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě

Jednou z hlavních přidaných hodnot Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE) je realizace polních misí. Činnost v rámci polních misí obsahuje všechny tři dimenze činnosti OBSE. Jedná se o politicko-vojenskou, ekonomicko-environmentální a lidskoprávní agendu, přičemž konkrétní cíl mise je specifikován v relevantním rozhodnutí orgánu OBSE – Stálé rady, na jehož základě byla mise aktivována. Mezi prioritní poslání mise lze zařadit pomoc při rozvoji občanské společnosti, pomoc při rozvoji demokracie, včetně konsolidace a rozvoje demokratických institucí, dodržování zákonnosti a lidských práv v souladu s hlavními principy činnosti OBSE. Aktivity polních misí jsou zaměřeny a korespondují se základními agendami organizace. V tomto kontextu lze pojednávat například o přípravě a zavedení legislativních, soudních a volebních reforem regionální a místní správy, boji proti korupci či přípravě ekonomických a ekologických projektů. Úspěšnost každé polní mise velice závisí na ochotě hostitelské země ke spolupráci.²

V lidskoprávní oblasti sehrává důležitou roli také Úřad pro demokratické instituce a lidská práva, který sídlí ve Varšavě a je jedním z hlavních institucí OBSE pro lidská práva a demokracii. Jeho činnost je primárně zaměřena na podporu a asistenci při realizaci demokratických voleb v daném regionu, což zajišťuje prostřednictvím svých pozorovatelských a asistenčních aktivit. Úřad pro demokratické instituce a lidská práva rovněž kontroluje a vyhodnocuje plnění lidskoprávních závazků účastnickými státy. ČR taktéž participuje v této kategorii misí, vysílá své experty, kteří napomáhají například při realizaci voleb. ČR dlouhodobě patří k zemím, které vzhledem ke svému

---

¹ Článek 42 Charty OSN.

² BALABÁN, Miloš a Libor Stejskal. *Kapitoly o bezpečnosti*. 2. změněné a doplněné vydání. Praha: Karolinum, 2010, s. 349.

počtu obyvatel vysílají relativně vysoký počet civilních expertů do dlouhodobých misí OBSE. Příslušníci organizace v současné době působí v sedmnácti misích.¹

Úloha Evropské unie ve světle zahraničních operací

Základní myšlenka sjednocené Evropy spočívala ve vytvoření mírového projektu, který by zprostředkoval neexistenci ozbrojených konfliktů na území evropského kontinentu. K aktivaci této myšlenky došlo až po skončení druhé světové války, která na evropském kontinentu zanechala destruktivní odkazy ve světle dodržování elementárních principů „humanity“. Projekt evropské integrace ve své počáteční fázi spočíval především v ekonomických aspektech. Prvopočátky budování společné zahraničněpolitické a obranné dimenze integrace můžeme registrovat již v 50. letech 20. století. V tomto kontextu se jednalo o neúspěšné založení Evropského obranného společenství v rámci Společenství uhlí a oceli v roce 1954 a vznik Západoevropské unie, která byla založena téhož roku a působila jako vojenská a obranná mezivládní organizace, která spolupracovala s NATO. Činnost této organizace skončila v roce 2010. V 70. letech došlo k založení Evropské politické spolupráce, která prezentovala prvé „těleso“ garantující zahraničněpolitickou kooperaci členských států. Evropská politická spolupráce fungovala v omezené podobě, například mohla pouze poskytovat konzultace a byla postavena mimo institucionální sféru Evropského společenství. Další události, které nastaly především v 80. a 90. letech (například válka v Jugoslávii) přinutily členské státy, aby se zamyslely nad dalším směřováním v oblasti zahraniční a bezpečnostní politiky. Po konci studené války měla EU sehrávat roli garanta pro překonání hranic mezi bývalým Východem a Západem.²

Společná zahraniční a bezpečnostní politika Evropské unie

Na tomto místě je důležité vymezení termínu *Společná zahraniční a bezpečnostní politika Evropské unie (SZBP)*, která představuje označení pro režim zvláštní právně a institucionálně vymezené oblasti vnějších vztahů EU. „*Zahraníční a zejména bezpečnostní politika zahrnuje tak specifické vztahy a oblasti, že se vymyká z ostatních vnějších činností jak států, tak i Evropské Unie. Zahraníční politika v zásadě zahrnuje veškerou činnost EU nebo společně jednajících členských států, určenou k tomu, způsobovat účinky mimo území EU.*“³ SZBP byla zřízena v souvislosti s přijetím tzv. Maastrichtské smlouvy v roce 1993. Maastrichtská smlouva založila SZBP jako jeden ze tří pilířů EU, konkrétně se jednalo o II. pilíř, tedy diplomacii, vojenskou spolupráci a krizový management.

Maastrichtská smlouva, respektive Smlouva o Evropské unii (SEU) byla SZBP formulována jako prostředek, který umožňuje EU vymezovat a implementovat společnou zahraniční a bezpečnostní politiku, která zahrnuje všechny oblasti zahraniční a bezpečnostní politiky. SZBP je postavena do tří základních oblastí. Prvou oblast reprezentuje **mezivládní přístup**, podle něhož je politika implementována na

¹ OSCE. *Organization for Security and Co-operation in Europe. Where we are.* [online]. [cit. 2020-10-02]. Dostupné z: <https://www.osce.org/where-we-are>.

² Srov. DANICS, Štefan a Štěpán STRNAD. *Aspekty bezpečnosti.* Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2016, s. 77-78.

³ TICHÝ, Luboš; ARNOLD, Rainer; ZEMÁNEK, Jiří; KRÁL, Richard a Tomáš DUMBROVSKÝ. *Evropské právo.* 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 783.

základě konsenzu vlád členských států EU. **Princip soudržnosti** v jednání členských států představuje druhou oblast SZBP. Na uvedeném principu členské státy aktivně a bezvýhradně podporují zahraniční a bezpečnostní politiku EU v intencích loajality a vzájemné solidarity. Členské státy by se měly zdržet jakéhokoliv jednání, které se neslučuje se zájmy EU nebo může omezovat účinnost jejího působení jako soudržné síly v mezinárodních vztazích. Třetí oblastí je **jednomyslnost**, která se vztahuje k hlasování v otázkách SZBP, kde má každý členský stát jeden hlas. Součástí SZBP byla a je též Evropská bezpečnostní a obranná politika (EBOP).

Bezpečnostní a obranná politika Evropské unie

Zvládání přeshraničních krizí je součástí Evropské bezpečnostní a obranné politiky. Vývoj politické kooperace členských států EU lze spatřovat v následujících časových periodách. V roce 1970 vznikla iniciativa evropské politické spolupráce, která garantovala koordinaci zahraničněpolitických aktivit, avšak mimo vojenské a obranné. Poprvé se problematika EBOP dostala do evropského práva pouze vágním zakotvením v Jednotném evropském aktu z roku 1987. V roce 1992 byly ukotveny tzv. Petersberské úkoly, které představovaly společnou deklaraci členských států k humanitárním a mírovým misím a boji proti terorismu. Jak již bylo v předchozí části příspěvku uvedeno, tak v roce 1993 SEU zakotvila Společnou zahraniční a bezpečnostní politiku, jejíž součástí se stala EBOP.¹

Cílem EBOP bylo vytvořit schopnosti, které EU umožní zvládnout tzv. petersberských krizí. Pod těmito krizemi si lze představit humanitární a záchranné úkoly, bojové operace včetně prosazení míru a spolupráce v boji proti terorismu. Cíle EBOP byly blíže charakterizovány v Evropské bezpečnostní strategii, především se jednalo o spolupráci mezi NATO a OSN. V roce 2003 byla uzavřena Rámcová dohoda mezi EU a NATO,² která umožňuje EU využít plánování a další prostředky NATO.

Kapacity Evropské unie pro nasazení misí v zahraničí

Evropská unie (EU) má možnost realizovat vojenské a civilní mise (včetně misí obsažených v rozhodné míře policisty) za svými hranicemi. EU vytváří taktéž schopnosti a prostředky ke zvládnutí krizí civilního charakteru. Tato oblast se skládá ze čtyř rozdílných nástrojů aplikovatelných v různých fázích vývoje krizové situace, mimořádné události či postkonfliktní obnovy. Tyto nástroje sestávají z činnosti policie, civilní správy, posilování právního státu a civilní ochrany obyvatel. Při Generálním sekretariátu Evropské rady je zřízen koordinační mechanismus pro zvládnutí krizí civilního charakteru, který obsahuje databáze expertů, zásahových týmů a údaje o vojenských prostředcích.

Poslání civilních misí EU za jejími hranicemi spočívá v podpoře státních orgánů a institucí v procesu stabilizace dotčené země a konsolidace jejích vnitřních poměrů. K tomu využívá aplikaci čtyř výše uvedených nástrojů (policie, civilní správa, posilování právního státu a civilní ochrana obyvatel). Lisabonská smlouva upravuje tuto problematiku v Ustanovení o společné bezpečnostní a obranné politice s tím, že tato

¹ PIKNA, Bohumil. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské unie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016, s. 336.

² Pozn.: tzv. Berlín plus.

politika představuje nedílnou součást společné zahraniční a bezpečnostní politiky. Zajišťuje EU operativní schopnost, která se opírá o civilní a vojenské prostředky.¹

EU uskutečňuje mise mimo svá území k udržení míru, předcházení konfliktům a posílení mezinárodní bezpečnosti, a to v souladu se zásadami Charty OSN. EBOP přispívá k formování nezbytné vojenské dimenze EU, posiluje nevojenské prostředky zvládání krizí a zásadní prioritou bylo vytvoření pětitisícového „expedičního“ policejní sboru, který je schopen pomoci tzv. třetím zemím.

K zajišťování úkolů při zvládání krizí za hranicemi EU jsou zřízeny stálé výbory.

Politický a bezpečnostní výbor, který je ustanoven jako základní útvar od roku 2001 a je složen ze zástupců členských států. Výbor sleduje „*mezinárodní situaci v oblasti společné zahraniční a bezpečnostní politiky a přispívá k vymezení politik podáváním stanovisek Radě na její žádost, žádost vysokého představitele EU pro zahraniční a bezpečnostní politiku nebo z vlastního podnětu. Sleduje také provádění dohodnutých politik, aniž jsou dotčeny pravomoci vysokého představitele*“.²

Výbor pro civilní aspekty řešení krizí, poskytuje poradenství a doporučení Polickému a bezpečnostnímu výboru. Proces jeho fungování byl zahájen v roce 2000. Realizuje činnosti v civilních schopnostech a jiných aspektech zvládání krizí civilního charakteru.

Vojenský výbor EU, je složen z vojenských expertů s poradní funkcí. Při Generálním sekretariátu Evropské rady byla zřízena tzv. policejní jednotka, která plní úkoly v oblasti integrace policejních aktivit EU do koherentní operace; hodnocení situace, plánování a provádění policejních operací; přípravy právního rámce a pravidel operací a přípravy cvičení. Za účelem zvýšení kapacity pro analýzu zpravodajských materiálů a dalších informací, které budou předávány členským státům, a ke zvýšení participace se na zpravodajských a dalších informacích, bylo při sekretariátu Evropské rady zřízeno Společné situační středisko.³

Prioritní oblasti zvládání krizí

Nasazení policie v misích za hranicemi EU, při něm je efekt vyplývající z integrovaného úsilí podílejících se členských států nejvíce zřejmý. Odpovídá prioritnímu zaměření misí, jež by měly být koncentrovány do oblastí, kde je rychlá reakce nejvíce potřebná. Nasazení policie zahrnuje policejní síly s civilním statutem a síly četnictva s vojenským statutem, tj. například ve Španělsku, Portugalsku, Rakousku či Francii. Informace o policejní připravenosti pro mise obsahuje databáze vedená u sekretariátu Evropské rady. Členské státy se zavázaly vyčlenit pro rozmístění během 30 dnů až tisíc policistů pro mise. Druhy policejních misí sestávají ze dvou kategorií. Prvou kategorií představují tzv. „posilovací mise“, které jsou zaměřené na zlepšení místního policejního systému, respektive posílení místních policejních sil. Druhou kategorií představují tzv. „substituční mise“, které působí tam, kde jsou místní policejní síly neúčinné nebo neexistují. Politickou kontrolu policejních misí provádí Politický a bezpečnostní výbor.

¹ Článek 42 až 46 Smlouvy o Evropské unii.

² Článek 38 Smlouvy o Evropské unii.

³ Srov. PIKNA, Bohumil. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské unie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016, s. 338-339.

Oblast posílení právního státu (rule of law) zahrnuje pomoc při obnovování soudního a trestního systému. To je rozpracováno v dokumentu ze zasedání Evropské rady 19. a 20. června 2000.¹ Tento dokument zahrnuje dvě systémová opatření a to, že **členské státy EU mají přijmout opatření pro výběr soudců, státních zástupců a dalších expertů do mírových operací** a EU má posoudit vodítka pro školení těchto odborníků v součinnosti s OSN, Radou Evropy a Organizací pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE). Druhé opatření uvádí, že EU má zvážit podporu vytváření infrastruktur místních soudů a věznic i náborem nezbytného personálu. I zde byly zavedeny posilovací a substituční mise. Posilovací mise mají být v této oblasti zaměřeny na vzdělávání, školení, poradenství a instruktorství. Substituční mise by měly vykazovat přímo provádění funkcí personálem mise s cílem znovunastolení veřejného pořádku a bezpečnosti.

Oblast **civilní správy** spočívá v realizaci poradenství, školení a přípravě místních úředníků. Cílem je sestavení nebo zajištění existence fungujícího správního aparátu za účelem jeho přechodu do místních rukou v co možná nejkratší době. Základní poslání mise spočívá v zajištění všeobecných administrativních funkcí, například organizace voleb, politických orgánů, místní správy, výběru daní apod. Dále zajistit sociální funkce, tedy vzdělávání, sociální služby a zdravotnickou péči. Poslání mise taktéž spočívá ve fungování infrastruktury, což představuje zásobování potravinami, vodou, energiemi atd. V oblasti civilní správy mohou být též činné mezinárodní organizace, nevládní organizace, soukromý sektor a složky občanské společnosti.

Poslední oblast představuje **civilní ochrana**, jejíž hlavní funkce spočívá v realizaci operací v případě mimořádných událostí způsobených lidským faktorem (včetně teroristických útoků) či přírodních katastrof.² V rámci úsilí k posílení schopností EU v oblasti civilní ochrany se členské státy zavázaly poskytnout malé týmy expertů, které realizují vyhodnocovací a koordinační činnosti, jsou akceschopné do 3 až 7 hodin a dosažitelné 24 hodin denně. Dále se členské státy zavázaly poskytnout zásahové týmy civilní ochrany, které se skládají přibližně z 2000 připravených osob, jsou akceschopné od 2 dnů do týdne a poskytují specializované služby. Civilní ochrana je v poslední době ve větší míře využívána ke zvládnutí krizí civilního charakteru a je koordinována složkami OSN.

Evropská unie realizuje taktéž silové operace, chcete-li vojenské operace. Tyto operace jsou zaměřené primárně na boj s nelegální migrací. Jednalo se například o operaci *Sophia*, která byla uskutečněna od května 2015 do konce března 2020 a zaměřovala se na převaděče migrantů ve Středomoří. Operace *Themis* je pod taktovkou Agentury Evropské pohraniční a pobřežní stráže (FRONTEX) – oblast mezi Itálií a severní Afrikou (Lýbie, Tunisko, Alžírsko). V roce 2020 ČR vyslala 35 policistů. Nařízení Evropského parlamentu a Evropské rady výrazně posiluje kompetence v boji proti nelegální migraci. Agentura FRONTEX má jiný status než operace ve prospěch míru OSN.

---

¹ Blíže viz Dokument Zasedání Evropské rady konané v Santa Maria de Feira. Příloha I, Dodatek 3, bod B/II – Posilování právního státu.

² TICHÝ, Luboš; ARNOLD, Rainer; ZEMÁNEK, Jiří; KRÁL, Richard a Tomáš DUMBROVSKÝ. *Evropské právo*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 777.

Kritická analýza implementace mírových operací

V kontextu zjištění učiněných analýzou řešené problematiky lze akcentovat fakt, že jednotlivé případy participace v mírových operacích mezinárodního společenství, jejich formy, rozsah, čas i všestranné zabezpečení, musí být předmětem přesně stanoveného, řízeného i realizovaného rozhodovacího procesu, který bude aplikován v kompetenci relevantních mezinárodních institucí a posléze i v orgánech dotčených států. Předmětem analýzy v rámci tohoto článku nebyly pouze operace OSN, ale taktéž operace rozličných organizací jako NATO, EU a OBSE. Všechny uvedené operace mají společný cíl, jedná se o zachování míru a stability v problémovém regionu. V procesu realizace mírových operací se setkáme s řadou multi-dimenzionálních rizik, která jsou s těmito aktivitami spojená a nelze je nikdy v plném rozsahu vyloučit a eliminovat. Každá hrozba, která může narušit úspěšné fungování mírové operace, musí být v dostatečné míře analyzována. Nejen z důvodu udržení a rozvoje kvalitní pozice ČR v systému mezinárodních vztahů, ale především za účelem naplnění právních povinností, kterými je ČR v předmětné oblasti vázána. Bohužel je očividné, že se ČR v budoucnosti nebude podílet na bezrizikových akcích, nýbrž svými silami a prostředky bude působit i v operacích se značnou mírou rizika. Z tohoto důvodu je potřeba tato rizika důkladně analyzovat, rozpoznat a kategorizovat, jedině tímto způsobem lze předcházet vzniku nadbytečných kolaterálních škod. Pro dokreslení problematiky realizace mírových operací OSN, je na tomto odkazu¹ stanoven kompletní výčet relevantních aktivit OSN od roku 1948 do roku 2019. Uvedená tabulka je rozdělena na sloupce, kde je uvedena zkratka mise (acronym), název mise (mission name), začátek mise (start date) a konec mise (end date).

Závěr – k operacím ve prospěch míru Organizace spojených národů

Za prvé je potřeba podotknout, že **pozitivem** je navýšení výdajů na obranu ČR. Vláda toto navýšení vymezuje jednak ve svých prohlášeních, ale také v Bezpečnostní strategii z roku 2015, konkrétně se jedná o navýšení z 1,4 % na 2 % HDP. To má přímý vztah k naplnění závazků ve vztahu k NATO, další navyšování výdajů pro resort obrany by mělo reflektovat případnou transformaci světového bezpečnostního prostředí a také ekonomickou kondici ČR, která je v současné době výrazně limitována vlivem pandemie COVID-19. Toto navýšení výdajů má pouze nepřímou souvislost s operacemi ve prospěch míru OSN, protože by to znamenalo, že by armáda mohla disponovat lepšími prostředky, které by využívala i v rámci zmiňovaných mírových operacích. V obecné rovině se ale ve světovém měřítku nejedná o zásadní aspekt, který by zkvalitnil realizaci těchto operací. Hlavním důvodem je, že na operacích participují i státy, které zdaleka nedisponují tak kvalitním vybavením, nicméně i tak jsou schopny, naplňovat předpoklady, které jsou stanovené Chartou OSN.

Jako **negativa** lze uvést, že v současném globálním bezpečnostním prostředí je stále více kladen důraz na použití síly v mírových operacích OSN. Původní předpoklad a operací ve prospěch míru, který byl založen na nové filosofii a souhlasu, nestrannosti a minimálním užitím síly, velice často absentuje nebo je zcela opomíjen. Aktuálním cílem mírových operací není porazit nepřítele, který u zhroutěných států nemá konkrétní podobu, neboť jde o strukturální selhání státu, kdy přestává fungovat

---

¹ Blíže viz https://peacekeeping.un.org/sites/default/files/unpeacekeeping-operationlist_3_1_0.pdf.

veřejná moc a garance lidských práv. Realizace mírových operací OSN představuje mimořádně komplexní proces, v jehož rámci mnohdy absentuje dostatečná míra vzdělání, například i v rámci mezinárodního humanitárního práva. Z tohoto úhlu pohledu je potřeba uvést skutečnost, že dokonalý výcvik a vybavení by mohlo vyloučit většinu jednotek států ochotných je nasadit. Armáda ČR je ve svých možnostech značně omezena, tento fakt nastal vlivem markantních restrikcí v devadesátých letech dvacátého století. Současný podíl Armády ČR v aktivitách mezinárodního společenství ve prospěch míru je realizován v relativně malém měřítku, které odpovídá kapacitním možnostem ČR. Dalším úskalím je fakt, že mezinárodní ozbrojené konflikty jsou charakteristické tím, že často do nich vysílají své vojenské jednotky členské státy mezinárodních organizací v různých rolích, včetně těch mírových misí. V této souvislosti může nastat právní problém, jakým způsobem se například vypořádat s protiprávním jednáním zapojených příslušníků. Problémem může být, že některé státy nepřistoupily ke stěžejním mezinárodním závazkům.

Seznam použitých zkratk

ČR – Česká republika
DPKO – Odbor pro mírové operace
EBOP – Evropská bezpečnostní a obranná politika
EU – Evropská unie
ES – Evropské společenství
ESLP – Evropský soud pro lidská práva
ESD – Evropský soudní dvůr
HDP – Hrubý domácí produkt
HSN – Human security network
ISAF – Mezinárodní bezpečnostní a podpůrné síly
NATO – Organizace Severoatlantické smlouvy
OBSE – Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě
DPKO – Odbor pro mírové operace
MHP – Mezinárodní humanitární právo
KBSE – Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě
KFOR – Kosovo Force, respektive „Kosovská síla“
MSD – Mezinárodní soudní dvůr
MVČK – Mezinárodní výbor Červeného kříže
OBSE – Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě
OSN – Organizace spojených národů
PČR – Policie České republiky
PRT – Provinční rekonstrukční tým
PSO – Operace NATO na podporu míru
RB OSN – Rada bezpečnosti Organizace spojených národů
RS – Mise v Afganistánu, tzv. Rozhodná podpora (Resolute Support)
SEU – Smlouva o Evropské unii.
SWOT – Analýza silných a slabých stránek; hrozeb a příležitostí
SZBP – Společná zahraniční a bezpečnostní politika Evropské unie
UNDP – Rozvojový program Organizace spojených národů
UNHCR – Vysoký komisař Organizace spojených národů pro uprchlíky

USA – Spojené státy americké

USD – americký dolar

VDLP – Všeobecná deklarace lidských práv OSN

Literatura

- AKONOR, Kwame. *UN Peacekeeping in Africa. A Critical Examination and Recommendations for Improvement*. USA: SpringerBriefs in Criminology, 2017. 101 s. ISBN 978-3-319-39162-5.
- BALABÁN, Miloš a Libor STEJSKAL. *Kapitoly o bezpečnosti*. 2. změněné a doplněné vydání. Praha: Karolinum, 2010. 483 s. ISBN 978-80-246-1863-0.
- BALABÁN, Miloš; DUCHEK, Jan a Libor STEJSKAL. *Kapitoly o bezpečnosti*. Praha: Karolinum, 2007. 428 s. ISBN 978-80-246-1440-3.
- BELLAMY, Alex J., WILLIAMS, Paul D. *Griffin Stuart, Understanding Peacekeeping*. Polity, 2010. ISBN 9780745641867
- BERDAL, Mats, Economides, Spyros. *United Nations Interventionism 1991-2004*. Cambridge University Press, 2004. ISBN 0521547679.
- BOSCO, David L. *Five to rule the mall: the UN Security Council and the making of the modern world*. New York: Oxford University Press, 2009, x, 310 p. ISBN 0195328760.
- BOSCO, David L. *Foreign Policy: The United States Doesn't Want to Reform the U. N. Security Council Foreign Policy*. 2015.
- BOULDEN, Jane. *Responding to Conflict in Africa: The United Nations and regional organizations*. Palgrave Macmillan, 2013. ISBN 9781137271990.
- BÍLKOVÁ, Veronika. ed. *Mezinárodní humanitární právo – vznik, vývoj a nové výzvy*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2015. ISBN 978-80-87975-35-0.
- BÍLKOVÁ, Veronika a Marek JUKL, ed. *Mezinárodní humanitární právo: odpovědi na vaše otázky*. Praha: Český červený kříž, c2009. 40 s. ISBN 978-80-87036-37-2.
- BUREŠ, Oldřich. *Operace na udržení míru OSN*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2007. ISBN 978-80-244-1810-0.
- BUZAN, Barry; WAEVER, Ole a Jaap de WILDE. *Bezpečnost – Nový rámec pro analýzu*. Brno: Centrum strategických studií, 2005. 267 s. ISBN 80-903333-6-2.
- CURRAN, David. *More than Fighting for Peace. Conflict Resolution, UN Peacekeeping, and the Role of Training Military Personnel*. Switzerland: Springer International Publishing AG, 2017. 153 s. ISBN 978-3-319-46305-6.
- DAILEY, Andy a David G. WILLIAMSON. *Peacemaking, peacekeeping – international relations 1918-36*. London: Hodder Education, An Hachette UK Company, 2012. 249 s. ISBN 978-1444-156324.
- DANICS, Štefan a Štěpán STRNAD. *Aspekty bezpečnosti*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2016. 136 s. ISBN 978-80-7251-455-7.
- DANICS, Štefan. *Bezpečnostní politika*. Praha: Vydavatelství PA ČR, 2007. 187 s. ISBN 978-80-7251-263-8.
- DIEHL, Paul F. *Peace Operations, Volume 2 of War and Conflict in the Modern World*. Polity, 2008. ISBN 9780745642079.
- DISMAN, Miroslav. *Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro uživatele*. 3. vyd. Praha: Karolinum, 2000. 374 s. ISBN 80-246-0139-7.
- DITRICHOVÁ, Petra a Marek JUKL. *Základní prameny mezinárodního humanitárního práva*. Praha: Ministerstvo obrany České republiky – VHÚ Praha, 2017, s. 270. ISBN 978-807278-698-5.
- DOUCET, Marc G. *Reforming 21st Century Peacekeeping Operations. Governmentalities of Security, Protection and Police*. New York: Taylor and Francis Group, 2018. 149 s. ISBN 978-1-315-67559-6.

- DUMAS, Lloyd J. *THE PEACEKEEPING ECONOMY. Using Economic Relationships to Build a More Peaceful, Prosperous, and Secure World.* USA: Westchester Book Group, 2011. 433 s. ISBN 978-0-300-16634-7.
- EICHLER, Jan. *Mezinárodní bezpečnost na počátku 21. století.* 1. vyd. Praha: Ministerstvo obrany České republiky – AVIS, 2006. ISBN 80-7278-326-2.
- FAJKUS, Břetislav. *Filosofie a metodologie vědy: vývoj, současnost a perspektivy.* Praha: Academia, 2005. 336 s. ISBN 80-200-1304-0.
- FETHERSTON, A. B. *Towards a Theory of United Nations Peacekeeping.* USA: Scholarly and Reference Division ST. MARTIN'S PRESS, INC., 1994. 309 s. ISBN 978-0-312-12275-1.
- FRANCIS, David, et al. *Dangers of Co-deployment: UN Co-operative Peacekeeping in Africa; Aldershot.* Ashgate, 2005. ISBN 0754640272.
- FRANTZEN, Henning-A. *NATO and Peace Support Operations 1991-1999: Policies and Doctrines.* London and New York, Frank Cass, 2005. 256 s. ISBN 0415349966.
- France Diplomatie. *France and the United Nations: Why France wishes to regulate use of the veto in the United Nations Security Council,* 2016.
- FUCHS, Jiří. *Mezinárodní humanitární právo.* 1. vyd. Praha: Ministerstvo obrany-Agentura vojenských informačních služeb, 2007. 230 s. ISBN 978-80-7278-424-0.
- LIŠKA, Pavel a Václav MASTNÝ. *Mezinárodní humanitární právo pro policisty a pracovníky veřejné správy.* Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2012, s. 186. ISBN 978-80-7251-369-7.
- MASTNÝ, Václav; SVOBODA Cyril; VÍŠEK Jiří a kol. *Aktuální výzvy ve světle globálního bezpečnostního prostředí.* Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2018, s. 170. ISBN 978-80-7251-479-3.
- de MULINEN, Frédéric. *Příručka práva ozbrojeného konfliktu pro ozbrojené síly.* Praha: Ministerstvo obrany České republiky – VHÚ Praha spolu s Českým červeným křížem, 2017. 230 s. ISBN 978-80-7278-692-3.
- NATO Handbook.* Public Diplomacy Division NATO. Brussels, Belgium, 2006. 403 s. ISBN 92-845-0178-4.
- NATO příručka. Přátelství a spolupráce.* Brusel, Belgie. Úřad NATO pro tisk a informace, 1995. 360 s. ISBN 92-845-0087-3.
- NEWMAN, Edward a Albrecht SCHNABEL. *Recovering from Civil Conflict. Reconciliation, Peace and Development.* New York: Taylor and Francis Group, 2002. 240 s. 0714653241.
- NSIA-PEPRA, Kofi. *UN ROBUST PEACEKEEPING. Civilian Protection in Violent Civil Wars.* USA: Palgrave Macmillan, 2014. 263 s. ISBN 978-1-137-39785-0.
- OBERSON, Bernard. *Mezinárodní humanitární právo – odpovědi na vaše otázky.* 1. vyd. Praha: Český červený kříž, 2009. ISBN 978-80-87036-37-2.
- ONDŘEJ, Jan; ŠTURMA, Pavel; BÍLKOVÁ, Veronika; JÍLEK, Dalibor a kol. *Mezinárodní humanitární právo.* Praha: C. H. Beck, 2010. 559 s. ISBN 978-80-7400-185-7.
- PATTERSON, Malcolm Hugh. *PRIVATISING PEACE. A Corporate Adjunct to United Nations Peacekeeping and Humanitarian Operations.* USA: Palgrave Macmillan, 2009. 275 s. ISBN 978-0-230-22425-4.
- PIKNA, Bohumil. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské unie.* Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016, s. 432. ISBN 978-80-7380-611-8.
- PIKNA, Bohumil. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva prizmatem Lisabonské smlouvy.* 2. dopl. vydání. Praha: Linde, 2010. ISBN 978-80-7201-813-0.
- PIKNA, Bohumil. *Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek v evropském právu (oblast policejní a justiční spolupráce).* 4. dopracované konsol. vyd. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-80-7201-686-0.

- PIKNA, Bohumil. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva (prizmatem Lisabonské smlouvy)*. 3. rozšířené vydání. Praha: Linde, 2012. ISBN 978-80-7201-889-5.
- PUGH, Michael. *United Nations peacekeeping in the Post-Cold War Era*. Routledge, 2005. ISBN 0714684899.
- SEAMAN, Kate. *The United Nations, Peacekeeping and Global Governance*. New York: Taylor and Francis Group, 2014. 248 s. ISBN 9781409464174.
- ŠTURMA, Pavel; BALAŠ, Vladimír; BÍLKOVÁ, Veronika et. al. *Casebook: výběr případů z mezinárodního práva veřejného*. 3. vydání. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2015. Scripta iuridica. s. 262. ISBN 9788087975336.
- THAKUR, Ramesh. *The United Nations, peace and security*. Cambridge: University press, 2006. 388 s. ISBN 9780521855174.
- TICHÝ, Luboš. *Evropské právo*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006. 879 s. ISBN 071794309.
- TICHÝ, Luboš; ARNOLD, Rainer; ZEMÁNEK, Jiří; KRÁL, Richard a Tomáš DUMBROVSKÝ. *Evropské právo*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2011. 1005 s. ISBN 978-80-7400-333-2.
- TOMÁŠEK, Michal; TÝČ, Vladimír a Jiří MALENOVSKÝ. *Právo Evropské unie*. Praha: Leges, 2013. 494 s. ISBN 978-80-87576-53-3.

RESUMÉ

Předložený článek uceleným způsobem definuje vybrané aktivity organizací, které se zásadním způsobem podílí na zajišťování globální, ale i regionální bezpečnosti. Hlavní akcent je kladen na operace ve prospěch míru Organizace spojených národů. V závěru předloženého článku jsou vymezena základní pozitiva a negativa, která zohledňují recentní praxi operací ve prospěch míru mezinárodního společenství. Pozornost je zaměřena i na bezpečnostní aktivity Evropské unie, jakožto stěžejní nadnárodní organizace, která výrazně ovlivňuje bezpečnostní politiku jednotlivých členských států, tedy i České republiky.

Klíčová slova: Evropská unie, konflikt, Mezinárodní humanitární právo, mezinárodní společenství, mírové operace, Organizace spojených národů.

SUMMARY

VÍŠEK, Jiří: THE IMPLEMENTATION OF THE INTERNATIONAL COMMUNITY'S PEACEOPERATIONS IN THE 21ST CENTURY

The presented article comprehensively defines selected activities of organizations that play a key role in ensuring global as well as regional security. The main emphasis is on operations for the benefit of the United Nations. At the end of the presented article, the basic positive and negative are defined, which take into account the recent practice of operations for the benefit of the peace of the international community. Attention is also focused on the security activities of the European Union, as a key supranational organization that significantly influences the security policy of individual member states, including the Czech Republic.

Keywords: European Union, conflict, International humanitarian law, International community, peacekeeping operations, The United Nations.